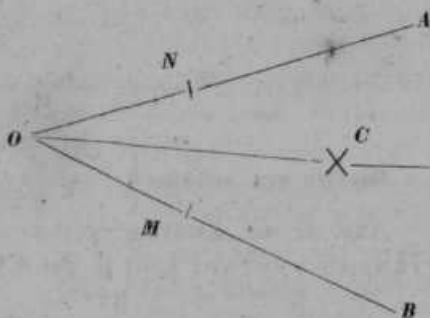

Kako se dani kot razpoljuje?

Kot AOB naj se razkroji na dva enaka dela. V ta namen se s krožilom iz verha O odrežeta dva enaka koseca OM in ON . Iz teh točk se opišeta na dalje z enakim polomërom mala loka, ki se križata v točki C , ktero se zveže z verhom O .

Tako smo dobili polovici prvotnega kota AOB , ki ste AOC in BOC .

Kako bi se na enaki način razdelil kot na 4, 8, 16 enakih delov? (Prih. dalje.)

Drobtinice iz dnevnika slovenskega učitelja.

Spisuje Josip Levičnik.

Moto: „Nulla dies sine linea!“
Stari rimljanski pregovor.

Požlahnovanje je eno naj bolj zanimivih opravil sadjereje; kajti to je umetnost, ki drevo sili, da nam daje lepega, dobrega sadja. Požlahnjeno drevo nam daje tudi več sadja, tedaj je dobiček večji gledé dobrote in množine. Gotova in stara resnica je, da po gojenji se v naravi vsaka stvar lahko zboljša; tu veljá skoraj ravno to pravilo, kakor pri človeku in tudi po večjem skor sploh pri vseh živih stvareh. Če torej mlado sadno drevce le presajamo in lepo oskerbujemo, bo že vsled tega veliko boljše; gojenje že samo na sebi je drevesu požlahnjenje. V južnih deželah so sadna drevesa, ki se same po sebi zboljšujejo; opazujejo se pa v tekih časa tudi neke spremembe tako pri sadežih, kakor v omiki, šegah in vérah narodov. Navedel nam je v dokaz tega g. P. Schirnhöfer neki latinski izrek Rimljana Julija Caesarja, ki se glási v nemški prestavi: „Am Rhein, nie Wein“, ali po naše: „Ob reki Reni, ne bo rastlo nikoli vino“; in vendar je znano, da sedaj rastejo po óndotnih pokrajnah posebno znamenita vina. Vse tedaj pod solncem se nekako séli in spreminja.

Ko se tedaj mali oddelček dobrega sadnega drevesa o pravem času in po predpisanih pravilih združi z deblom slabega drevesa ali divjaka, se s tem požlahni. Ako hočemo sadno drevje požlahnovati, vzamemo ali šibice (cepiče) žlahnih dreves, ali pa tudi le njihove

očesica (popke). Sibice ali cepiči ne smejo biti čez leto stari (tedaj za leto 1872. se vzamejo cepiči l. 1871. izrasli); tudi morajo biti popolnoma godni, čeversti in zdravi. Osuhli cepiči ne veljajo. Tudi popki morajo biti dobro godni. Omenjal je g. P. Schirnhofner različnih cepičev. Taki so: leseni, vodeni, sadni cepiči in sicer to le bolj zarad mnogoverstnosti o mislih raznih sadjerejcev. Lesni cepiči so tisti, ki kot podaljšeki na novo poganjajo iz vejic prejšnjih let; vodeni cepiči so tisti, ki poganjajo na herbtu, t. j. ob straneh starih vejic; sadni cepiči slednjič pa so tisti, ki že nastavljajo cvetne kalice. O drugi in tretji versti cepičev vendar g. docent ni govoril.

Na vprašanje, kako dolgi naj bodo cepiči, odgovorilo se je, da naj bodo dolgi 1 do $1\frac{1}{2}$, da naj imajo po 2 ali 3 popke, ter da naj se vzamejo ali iz osredka, ali pa iz verhov dreves. Pripravljajo naj se cepiči ali jeseni, ali po zimi, ali pa tudi že spomladi pred cepljenjem. Ako si jih pripravljamo v jeseni, jih moramo do rabljenja na spodnjem koncu vtakniti ali v pisker s peskom, ali v perst; morejo se pa tudi shraniti v vertnih gredicah; samo solncu ne smejo biti tedaj preveč razpostavljene. Vtakniti jih v pesek, se je naj bolj priporočevalo. Djal je sicer g. P. Schirnhofner, da nekteri mislijo, da je cepiče naj bolj čez zimo v kakem kletu imeti, ker taki bolj počasi ženó, kakor oni, ki si jih pripravimo neposredno pred cepljenjem.

Čas požlahnovanja se ravna po načinu ali metodi. Navadno in tudi naj bolje je, da se drevesa požlahnujejo takrat, ko so naj bolj mučevne, t. j. kedar sok med skorjo (lubjem) in lesom naj bolj teče. *) Prime se pa cepič tudi v jeseni, kedar drevó že nima nič več soka; da, celó po zimi se dajo drevesa cepiti; toda to se sicer ni priporočevalo; vendar se je reklo, da pripravljati se morejo cepiči tudi zimski čas.

Na daljno vprašanje, na katerem mestu, ali kako visoko naj se drevesa cepijo, odgovarjalo se je, da v raznih mérah. Tako se n. pr. v sklad more cepiti 5 — 6' visoko, ali pa tudi tik pri korenini. V srednji visokosti (v sklad) ni djansko. Na še bolj natančno vprašanje, kje naj se po tem načinu drevó ravno cepi, se je odvernilo: ali ondi, kjer je naj bolj muževno, ali pa, kjer je koža naj bolj lepa in gladka. Čim gladkejše mesto je, tim tudi bolje. Pred vsem pa moramo imeti za cepljenje zeló oestro orodje. Kolikor ojestrejše je orodje, kolikor hitrejše nam služi in dela, toliko boljše je. To delo naj se pa tudi naglo opravlja! Prej ko je cepič nastavljen in drevesu pridružen, bolje je. Cepiči naj se ne pustijo tudi na solncu;

*) Po besedah g. docenta se to zgodi v letu trikrat: spomladi, o kresu in jeseni. Posebno očitno vidimo dvakratno muževnost pri kostanjih. Pis.

naj bolje je, ako se med pripravo pokrijejo s kako mokro ruto. Drevesca so po dežju naj bolj muzevna; če pa je o času cepljenja bolj suho vreme, je dobro, ako zlasti mladim drevcem na predvečer dobro prilivamo.

Poglavitna reč pri cepljenju je, da zelena cepičeva koža (skorja) z zeleno divjakovo kožo pride v natančno dotiko, ter se dobro sprime. Če cepič ni tako debel, kot divjak, naj se vender toliko pazi, da se saj na enem mestu zeleni koži natančno skup vjamete in sprimate. Dobro skup sprijeti cepič in divjak naj se potem dobro ovijeta in povezeta. V to se rabi kaka stara pertenina, ktera naj se poprej zmerno z drevesnim ali cepivnim voskom pomaže. Cepivni vosek se nam je svetoval dvojni. Vzame naj se n. pr. 8 lotov rumenega voska, ravno toliko smole, in nekoliko terpentina. Vse to naj se v ponvi stopi, dobro zméši in potem zgnjete. Po Lukas-u svetoval se nam je še drugi način. Vzame naj se namreč 1 funt stolčene bele smole, ali pa kolofonije; 6 lotov rektificiranega špirta, in 2 — 3 žlice lanenega olja. Vse to naj se skup zgreje, ter zgnjete v štruce. — Slednjič se je opomnilo, da naj se cepiči med cepljevanjem ne jemljejo v usta, ker človeška slina drevescu škoduje.

(Konec tega oddelka prih.)

Metelko

v
slovenskem slovstvu.

8. Slomšek (r. 1800, u. 1862) je bil v Celovcu bogoslovec, l. 1824 že duhoven, in je na prošnjo semeniškega ravnatelja bogoslovcem razlagati jel slovensko slovnico. Sam ves goreč je živo vnemal slovenščino v svojih tovarših (cf. Beseda Slomšku v spomin, govor. Kosar, 1862). Slišati o novi slovnici ljubljanski, poprosi Metelkoto, da mu sproti pošilja tiskane pole, kakor so prihajale na svetlo. Ko dobi perve tri, jih pokaže tudi Jarniku, in na to pošlje spisovatelju naslednje (nemško) pismo:

„Prečastiti Gospod!

Resnična ljubezen zedinva blage serca, opravičuje njih početje ter odvrtače razžaljenje.

Na to in na Vaše privoljenje se prederznem Vam . . . izreči svojo prav ponižno hvalo za takó prijazno mi poslano pole nove slovnice, iz katerih sem se tolikanj naučil in v svojem če prav še majhnem delovanji tudi učil, da bi takó skupno ravnali si pot k dušni oliki ljubljenih Slovencev.